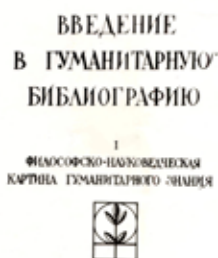

ЕДНО НОВО ЗА БЪЛГАРСКАТА ХУМАНИТАРИСТИКА ИЗСЛЕДВАНЕ¹

Проф. дин Николай Цв. Кочев

Проблемът “хуманитарна библиография” сред самите хуманитаристи не е бил и продължава да не е актуален. Написаното по него има подчертано потребителски — за дадения случай — характер, т.е. всичко бива сведено до изброяване на автори и заглавия, без да се разглежда **начинът на представяне на изследването на един или друг въпрос; в творчеството на учените не се вижда тяхната философия на мислене, школата, която те следват или се опитват да изградят.** Още по-малко е обръщано внимание на въпроса на “хуманитарната библиография” от гледна точка на философските направления в историята и съвремението.

Пробив в тази насока е направила Александра Куманова с труда си *“Введение в гуманитарную библиографию: Ч. I: Философско-наукоевдческая картина гуманитарного знания”*¹. Книгата излиза от печат на руски език в Санкт Петербург още през 1995 г.

Преди да бъде пусната за печат, книгата е рецензирана от известни учени като проф. А. В. Соколов, проф. В. А. Щученко, проф. А. В. Мамонтов и други.

В това изследване на А. Куманова няма да се намери нито списък на автори и заглавия на техни изследвания, т.е. една суха библиография, нито преглед на написаното. Книгата на А. Куманова е **сериозен прочит на самия проблем “хуманитарна библиография”.**

Методът на А. Куманова, а именно философски прочит на библиографията — хуманитарната библиография — е описан във въведението на труда, създадено като **увод в проблема.** Това означава, че А. Куманова продължава да работи, търсейки не толкова теоретичен отговор на практически поставени въпроси, а **теоретизиране на проблема,** виждайки в него **преплетени въпроси от философията, социологията, културологията, структурализма, семиотиката и проч. съвременни интердисциплинарни направления на синтеза от науки.** Самите тези направления в труда на А. Куманова изпъкват с цялата си същност, показани през призмата на отражението им в библиографската рефлексия. Но те показват и нещо много важно и съществено, а именно, че авторката познава от първа ръка изследванията, доколкото такива има по проблемите не само в руската хуманитаристика, но и в хуманитарното знание и познание изобщо. Въсъщност, ако искаме да бъдем точни, трябва да кажем, че с това изследване А. Куманова **се вписва — навлиза — в голямата хуманитаристика и теоретичната библиография.**

Като български учен, макар книгата да е излязла на руски език, А. Куманова е **първият автор, който се посвещава на проблема “теоретична — хуманитарна библиография”.**

Онова, което прави впечатление в труда на А. Куманова, е, че авторката е твърде критична към изследователите, писали по този въпрос. Без да отрича нищо от своите предшественици, тя е показала умение да разчленява и анализира, да обединява и синтезира гледища, насочвайки се към онова, което определя за най-вярно. Иначе казано, като теоретик тя е чужда на клишетата, независимо от това, че си служи с редица общоприети и създадени от нея дефиниции и положения, например: **“библиографията като теоретико-практическа единна система”** и проч.

Изследването на А. Куманова е представено в три глави. Първата от тях е озаглавена “Културолого-феноменологичен ескиз на проблема за човека”. Тук авторката се спира на четири

¹ Куманова, А. В. Введение в гуманитарную библиографию : [В 2-х ч. : Ч. I-II] : Ч. I. Философско-наукоевдческая картина гуманитарного знания : Библиографоведч. исслед. : [Курс лекций] / С.-Петербург. гос. акад. культуры ; Общ. ред. А. А. Соловьев ; Библиогр. ред. И. Л. Климов ; Худож. оформл. и символика Н. В. Скородум. — СПб. : ЛенНИИводоканалпроект, 1995. — 252 с. : 24 схем.; 3 табл. ; Библиогр. 510 назв.

Рецензираната монография е Ч. I на диптих (Ч. II е публикувана през 2005 г. в България; и двете части — Ч. I-II са издадени във вид на електронна книга през 2007 г. в България.

основни момента за третирането на проблема (за човека): в историята на философията; в антропологията, психологията и социологията; в структурализма и семиотиката; в научната мисъл, отразена в съвременния документален поток.

Втората глава е посветена на хуманитарното знание в съвременната система на знанието — философска и информационна. Тук авторката прави анализ на дисциплинарното поле на хуманитарното знание (обусловен от методологичната обединителна — разграничителна кардинала: религиозно — атеистично знание).

Третата глава съдържа задълбочено изясняване на използваните в изследването понятия “хуманитарно знание”, “хуманитарен подход”, “хуманитарна библиография” и проч.

В труда на А. Куманова прави впечатление привлечената огромната научна литература, която авторката е въвела в оборот със свойствената си критичност към нея, цитирайки прецизно в тънкости гледищата и позициите на предшествениците си и своите съвременници.

Изследването на А. Куманова е съпроводено и със значителен брой приложения (явяващи се справочно-информационни — ризоматични — ключове към основния корпус на изложението), които практически улесняват читателя да вникне в самото теоретично изложение на разглеждания фундаментален проблем “хуманитарно знание — хуманитарна библиография”.

Едва ли може да се отрече, че ако този труд бъде преведен на български език, няма да бъде едно от първите научни изследвания, което засяга и напълно осветлява поставения проблем.

Очевидно е, че изследването на А. Куманова е пространна панорама на културологични и феноменологични процеси у човека като индивид, пораждащ ноосферата, на фона на развитието на философията и науката като цяло, без да е изключен огромния документален информационен поток, утвърдил се в процеса на културноисторическото мислене, интерпретиран като **контур на съдържателната структура на хуманитарната библиография**. Именно описаната методология отговаря (вбира) най-добре значимите философски направления в многоаспектните антропологични посоки на развитието в психологията, социологията, структурализма, семиотиката и проч.

Казано накратко, А. Куманова е показала умение да осветли редица аспекти от хуманитарното мислене и като знание, и като обект и субект на знанието. В това се състои и голямата стойност на този труд.